

Зміст

Актуально

Книга про Володимира Сими́ренку.....	2
--------------------------------------	---

Захист саду

Рак кори і деревини.....	3
Захищають мікроорганізми.....	4

Агротехніка

Основи формування й обрізування.....	5
Обрізування груші сорту Конференція.....	9
Механізація підрізування коренів.....	9
Потреби плодових в удобренні.....	12
Нове в удобренні яблуні та груші.....	15
Удобрення після збору врожаю.....	19
Нове у вирощуванні черешні.....	21
Ягідник – добра альтернатива.....	25
Десертна малина з-під накриття.....	26

За рубезжем

Ринок яблук.....	28
Персик в центральній Італії.....	29

Нові культури і сорти

Нові сорти яблуні.....	31
------------------------	----

Переробка, реалізація

Успіх зберігання яблук.....	33
Ефективне зберігання черешень.....	35
Вимоги супермаркетів зростають.....	38
Голден Делішес сортують вручну.....	40

Фотона обкладинці: готування ділянки для закладання саду поблизу Дрездена, Німеччина (О. Мельник).

**“Новини садівництва”
щоквартальний
науково-виробничий журнал
№1(75), січень-березень 2012 р.**

Засновники:

Укрсадвинпром; Уманський національний університет садівництва; Інститут помології НААНУ; Інститут зрошувального садівництва НААНУ; Подільська дослідна станція Інституту садівництва НААНУ

Зареєстрований
Держкомвидавом України
5.03.1994 р., серія КВ 465

Головний редактор:

доктор с.-г. наук Мельник О. В.

Редакційна колегія:

доктори с.-г. наук Балабак А. Ф.,
Бутило А. П., Копилов В. І.,
Копитко П. Г., Майдебуря В. І.,
Хоменко І. І.: доктор техн. наук
Головчук А. Ф., кандидат с.-г. наук
Ріпамельник В. П.; Білий П. Ф.,
Рибак А. В., Цимбровська Л. О.

Номер редагували:

Дрозд О. О., Мелехова І. О.,
Цимбровська Л. О.
Комп'ютерний набір: Мельник І. О.
Проект обкладинки,
і верстання: Мельник О. В.

**За використання
матеріалів
посилання на "НС"
обов'язкове**

Підписка в редакції

Адреса редакції:
Абон. скринька 543,
20305, м. Умань-5
Черкаської області.

Сайт: novsad.com

Елпошта: novsad@ukr.net
тел. +38 04744 32326

Підписано до друку 12.ІІІ.2012
Формат 60х84 1/16
Обсяг 3 др. арк.

Надруковано в друкарні
фірми “Есе”: 03142, м. Київ,
пр-т Акад. Вернадського, 34-1

Схема післязбирального удобрення яблуні (M.Oleszczak)

Фенофаза	Мета удобрення	Вид добрива
1, 2, 3 тижні після збирання плодів	Зміцнення бруньок, підвищення морозостійкості, усунення нестачі бору	Карбамід + Zn + B
		Zn + B + Mg + карбамід
Перед опаданням листя, після перших суттєвих заморозків	Прискорення мінералізації опалого листя, проти утворення зародків парші	Карбамід

Етефон восени

Для припинення росту пагонів і підсилення генеративних бруньок насадження яблуні в Голландії обприскують агростимом дозою 200–250 мл/га. Захід проводять принаймні за три тижні після збирання врожаю за сонячної погоди і температури не нижче 16°C. Вчасно внесений етефон – діюча речовина агростиму – стимулює припинення рослинами вегетації, оскільки є гормоном, "відповідальним" за старіння клітин (A.Fura).

За матеріалами "Haslo ogrodnicze", 2011, №11.
(О.В.Мельник, І.О.Мелехова)

НОВЕ У ВИРОЩУВАННІ ЧЕРЕШНІ

Матеріали передового західноєвропейського досвіду та "Дня відкритих дверей" дослідного господарства польського Інституту садівництва.

Підбір місця під сад

Причиною невисоких врожаїв нерідко стає нехтування підбором ділянки під черешневий сад. Уникаючи низин із застоєм холодного повітря, насад-

ження черешні закладають на "теплих", переважно підвищених ділянках, де навіть за весняних заморозків більшість сортів дає гарний врожай. За несприятливого перебігу атмосферних умов взимку – після різкого потепління у кінці лютого, більшість дерев молодого черешневого саду на одній з дослідних ділянок польського Інституту садівництва завмерла, хоча дерева нормально увійшли в стан спокою з настанням зими (E.Rozpara, M.Sitarek).

Запилення

Плодоношення черешні визначається не лише місцем розташування саду, а й наявністю комах–запилювачів, температурними умовами під час цвітіння і після нього. Ефективне запилення й формування зав'язі відбувається за температури повітря не нижче 12°C, в іншому випадку процес іде поволі і зав'язь масово осипається (E.Rozpara, M.Sitarek).

Підщепи

У 1970-х рр. черешню в Польщі вирощували екстенсивно на сильно-рослих підщепах – антипці і сіянцях лісової черешні. У Німеччині на той час отримали і впровадили у виробництво вегетативно–розмножувані Гізела 5 і Гізела 6, які розмножують в лабораторії (in vitro), що й визначає високу вартість підщеп та ціну саджанців. На Кримській дослідній станції в Краснодарському краї отримано декілька російських підщеп, зокрема ВСЛ-2, які з 2004 р. вивчають науковці польського Інституту садівництва [1]. Слаборослі підщепи черешні виводять схрещуванням видів вишні *Prunus fruticosa* і *Prunus lannesiana* та черемхи Маака (*Prunus maackii*).

Дерева черешні на підщепі Гізела 5 слаборослі й скороплідні, проте швидко старіють, а плоди нерідко дрібніють, тому для умов недостатньо родючих ґрунтів Груецького садівничого регіону поблизу Варшави. Більш придатною вважають підщепу Гізела 6 з вищою на 15–20% силою росту (P.Dolinski).

На підщепі ВСЛ-2 дерева черешні ростуть на третину слабше від щеплених на сильнорослій F 12/1, на 2–3 роки раніше вступають у плодоношення, врожайніші й стійкіші від щеплених на F 12/1 та сіянцях черешні до низьких зимових температур. Подібно до підщепи Колт, ВСЛ-2 добре розмножується у відсадковому маточнику, сумісна з більшістю сортів черешні, зокрема з популярною у Західній Європі Регіною, і досить стійка до кореневого раку та кокомікозу. Вищою від F 12/1 і сіянців черешні морозостійкістю у плодорозсаднику вирізняється також підщепа Колт [1].

У дослідженнях росту і плодоношення черешні сортів Самміт, Лапінз, Кордія, Регіна, Ванда і Бурлат на підщепах ПХЛ-А, Гізела 5 та сіянцях лісової черешні зі вставкою ПХЛ-А остання не спричинила обмеження росту дерев сорту Бурлат у порівнянні з контролем, тоді як інших сортів (особливо Кордія) – знизилася на 5–30% [3]. Підщепи ПХЛ-А і Гізела 5 ослабили ріст усіх сортів. Дерева зі вставкою ПХЛ-А плодоносили дещо краще від щеплених на сіянцях

лісової черешні (A.Glowacka).

Оцінка росту, плодоношення та фізіологічної сумісності черешні сортів Сильвія і Каріна на підщепах Гізела 5, Гізела 3, Піку 4 і Вейрут 72 (контроль – підщепа F 12/1) виявила, що на Гізелі 3 дерева ростуть занадто слабко, на Піку 4 – подібно до F 12/1, а на Вейрут 72 – аналогічно Гізелі 5. Найбільш продуктивними виявилися насадження на Гізелі 5, хоча суттєвої різниці за якістю на різних підщепах не зафіксовано [3]. Сумарний врожай з дерева сорту Каріна на підщепі F 12/1 становив 62 кг, на Гізелі 3 – 57, Піку 4 – 71, а на підщепі Вейрут 67–72 кг/дер. (M.Sitarek).

Сорти

Серед польських садівників особливо високий попит на саджанці сортів надраннього або дуже пізнього строку досягання зі стійкими до розтріскування і придатними до зберігання плодами (з метою продовження періоду реалізації). Не зважаючи на інтенсивний пошук кращих сортів, серед ранньостиглих у Польщі високим попитом користується Бурлат із транспортабельними, хоча й схильними до розтріскування в дощову погоду плодами. Подібні до Кордії, стійкі до розтріскування соковиті плоди середньораннього сорту Ванда в середній кліматичній зоні збирають з 20 червня, за необхідності "притримуючи" на дереві до кінця місяця. За кілька днів після нього досягають крупні, масою до 10 г, проте нестійкі до розтріскування плоди сорту Техлован. З пізніх сортів перевагу надають сорту Лапінз з яскраво-червоними, досить стійкими до розтріскування і транспортабельними плодами, а також середнь-пізньому сорту Самміт. Дуже пізно досягають стійкі до розтріскування високотранспортабельні плоди сорту Регіна, які не м'якшають, що дозволяє суттєво продовжити період реалізації, не поспішаючи зі збором врожаю. Серед пізніх стійких до розтріскування сортів з подібним до сорту Червоний Бютнера забарвленням – Амазонка і Студентка української селекції.

У розсаднику вирощують саджанці українських сортів черешні, кілька десятків яких можна оцінити в колекційному саду перед купівлею. За величиною і привабливістю плодів вирізняються сорти Прощальна, Василіса, Аннушка, Донецька, Темп, Донецька красавиця і Крупноплідна, із ранньостиглих – Ярославна, Присадибна, Загадка, Тайна, Талісман, Казка та інші. Особливим зацікавленням польських садівників вирізняються сорти Прощальна і Василіса з крупними привабливими плодами і подібним до популярних у Польщі сортів Ванда і Техлован середнь-раннім строком досягання. Ранньостигла Ярославна, плоди якої не розтріскуються, а дерево досить стійке до кокомікозу, може конкурувати з сортом Бурлат; подібний строк досягання у сортів Електа і Тайна.

Стійкий до моніліозу і кокомікозу сорт Присадибна, зі схожими до сорту Червона Бютнера забарвленням і розміром (діаметр до 25 мм), також має добрі шанси закріпитися на польському ринку: досить добре плодоносить, плоди рано досягають і навіть за сильного дощу не тріскають. Сорти україн-

ської селекції добре пристосовані до кліматичних умов Польщі і не підмерзають [1].

Сортове обрізування

Сорти перехреснозапильні. Під час обрізування таких сортів черешні (Кордія, Регіна, Самміт і Самба) в кроні залишають неконкуруючі з центральним провідником слабкі тонкі пагони, що відгинаються вниз. На них і сформуються сильні генеративні бруньки та високоякісні плоди.

Після збирання врожаю крону просвітлюють вириванням сильних природств. Дуже сильні пагони і навіть дворічні гілки видаляють "на сучок" з метою відростання тонких гілочок, які відігнуться тягарем плодів. Прагнучи підтримати рівновагу між ростом і плодоношенням, верхню частину крони обрізують сильніше, що за літнього обрізування надмірного росту не провокує.

Сорти самоплідні – Лапінз, Світхарт – зі схильністю до закладання надмірної кількості генеративних бруньок обрізують сильно, стимулюючи ріст. В іншому випадку – за сильного плодоношення і слабого росту – плоди часто не досягають властивого сорту розміру. Пагони молодих дерев, особливо для сорту Лапінз, відгинають і вкорочують.

Удобрення

У насадженнях черешні "стандартного" удобрення зазвичай не застосовують. Роблять хімічний аналіз ґрунту і лише після цього вносять відповідні дози елементів мінерального живлення (J.Westplate). Пристовбурні смуги мульчують органічним матеріалом, наприклад, субстратом з-під вирощування грибів.

Азот. Збалансоване до фенофаз удобрення відповідними формами азоту є важливішим від внесення повної його дози. Особливо чутливі до нестачі азоту дерева на підщепі Колт.

Дозу азоту узалежнюють від прогнозованого врожаю. Зазвичай його вносять 40–50 кг/га (50% аміачна і 50% амідна форми) в березні, з яких 25–30 кг/га у пристовбурні смуги, а решту – в міжряддя. Оскільки в Голландії і Бельгії корені дерев черешні у більшості випадків підрізують, добрива розсівають переважно в пристовбурні смуги.

До азоту дерева черешні особливо вимогливі до– і після цвітіння. Під час зміни зеленого забарвлення плодів на жовте в насадженні з очікуванням високим урожаєм додатково вносять ще 30–40 кг/га калійної селітри зі вмістом 12% азоту й 42% калію у ґрунт або з поливною водою (фертигація). Якщо удобрювати калієм необхідності немає, застосовують сульфат амонію зі вмістом 21% азоту чи кальцієву селітру з 15,5% вмістом цього елементу. З метою створення в деревині запасу азоту на наступний сезон, після збирання врожаю в насадженні черешні розкидають ще 25 кг/га д.р. азотного добрива.

Позакореневе удобрення черешні карбамідом розпочинають до цвітіння

– дозою 3–5 кг/га, під час цвітіння застосовують 2–3, після цвітіння – 3 та після збору врожаю тричі по 10 кг/га. Післязбиральне дворазове позакореневе внесення аміносолу з 7–10-денним інтервалом покращує зав'язування плодів у наступному сезоні.

Фосфор вносять у ґрунт щорічно, оскільки цей елемент мінерального живлення необхідний для транспортування асимілятів і розвитку кореневої системи черешні.

Калій застосовують перед закладанням насаджень і в кварталах з очікуваним високим врожаєм. У черешневих садах Голландії щороку протягом березня – квітня розсівають до 100–120 кг/га д.р. калійних добрив у пристовбурні смуги. Оскільки надмірна кількість калію може призвести до дефіциту магнію (явище антагонізму), застосовують добриво Patentkali зі вмістом 25% калію і 6% магнію. Якщо влітку виникне необхідність в удобренні калієм, на всю площу насадження розсівають ще 65–85 кг/га калійної селітри або вносять її з поливною водою.

Література

1. Labanowska-Bury D. Czereszniowa kolekcja // Sad. – 2011. – №9. – P.45-48.
2. Lukawska A. II Letnie pokazy czereszniowe // Sad. – P. 8-14.
3. Struzyk M. O problemach w uprawie pestkowych // Sad. – 2011. – №9. – P. 72-75.
4. Werner T. Nowe mozliwosci nawozowe // Sad. – 2011. – №4. – P. 58-63.

(О.В.Мельник, І.О.Мелехова, О.О.Дрозд)

ЯГІДНИК – ДОБРА АЛЬТЕРНАТИВА

Ягідник з високоякісними десертними плодами смородини, порічки чи аґрусу може стати доброю альтернативою для невеликих (фермерських) господарств.

В одному з польських садівничих господарств поблизу Варшави основною культурою донедавна була яблуня, яка не забезпечувала достатньої прибутковості за причини невеликих обсягів вирощування. Десять років тому на шпалері закладено перше насадження червоної порічки, далі посаджено аґрус і тепер площа ягідника досягла 1,2 га (більшу частину займає порічка).

Серед сортів червоної порічки домінує Ровада, а білої – Бланка;